

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-10-009/2010.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a Bogsch és Társai Ügyvédi Iroda (Budapest) által képviselt **Temic Telefunken microelectronic Hungary Kft.** (Budapest) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett az A.T-N. és T. S. ügyvezetők által képviselt **Brose Hungary Kft.** (Budapest) - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács engedélyezi, hogy az Temic Telefunken microelectronic Hungary Kft. egyedüli irányítást szerezzen a Brose Hungary Kft. tulajdonában levő eszközök, mint vállalkozásrész felett.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

I n d o k o l á s

I.

A tények

1. A kérelmezett összefonódás

- 1) A Temic Telefunken microelectronic Hungary Kft. (a továbbiakban: Temic, vagy kérelmező) és a Brose Hungary Kft. (a továbbiakban: Brose) között 2009. december 31-én létrejött eszköz átruházási szerződés (a továbbiakban: Szerződés) értelmében a Temic megszerzi a Brose gyártósorait, a gyártáshoz szükséges alkatrészeket, szerszámokat,

nyersanyagkészleteket és további eszközöket (a továbbiakban együtt: eszközök), illetve átveszi a Brose által alkalmazott munkavállalók egy meghatározott részét.

- 2) A Temic az összefonódás révén átveszi a Brose teljes üzleti tevékenységét (az elektromos vezérlőegység gyártási tevékenységet) az ehhez szükséges eszközökkel. A kérelmező előadása szerint az összefonódást követően a Temic a hűtőmodulhoz szükséges elektronikus vezérlőegység tekintetében továbbra is az adott termék eddigi vevőjének, a Brose Fahrzeugteile GmbH & Co KG, Berlinnek (a továbbiakban: Brose Berlin) kizárólagos beszállítója marad.
- 3) A kérelmező a Gazdasági Versenyhivatalhoz 2010. február 1-jén benyújtott kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján az 1) pontban hivatkozott ügylet engedélyezését kérte.
- 4) A kérelmező nyilatkozata szerint az 1) pontban hivatkozott ügylethez kötődően járulékos korlátozó hatású megállapodást a felek nem kötöttek.

2. Az összefonódás résztvevői

Continental-csoport

- 5) A Temic a Continental cégcsoport tagja, melynek anyavállalata a Continental AG. A Continental csoport tevékenysége két üzletág-csoport köré szerveződik: a gumi (Rubber-Group) és az autóiipari csoportra (Automotive-Group). Ezeket további 3-3 üzleti egységre osztották.
- 6) A gumiipari csoport a személyautó és kisteherautó abroncsok, a haszongépjármű abroncsok és a műszaki gumiipari termékek gyártásából (ContiTech) áll.
- 7) Az autóiipari csoport üzletágai a futómű és biztonsági egységek (elektronikus, hidraulikus, fékrendszerek, szenzorok, passzív biztonság és a vezetést segítő rendszerek valamint futómű komponensek), hajtómű (motorrendszerek, erőátvitel, hibrid elektromos gépjárművek elektromos rendszerei, szenzorok és indítószerkezetek valamint üzemanyagellátás) és belsőtér (műszerek és vezetői kezelőfelületek, infotainment és csatlakozások, kocsiszekrény és biztonsági berendezések, haszongépjárművek és értékesítés utáni szolgáltatások) üzletágakra tagozódnak.

- 8) A Temic a Continental csoporton belül az autóipari csoporthoz tartozik, autóelektronikai részegységek – tárolt programú vezérlőegység, ECL (electronic cooling system – elektromos hűtőrendszer) fordulatszám szabályzó, ECL SMT (nyomtatott áramkört), EBS vezérlő elektronika, Sensorics ABS alkatrész, QLT olajszenzor – gyártásával foglalkozik. A Brose részére jelenleg a hűtőventillátor-modul elektromos vezérlőegységéhez szükséges nyomtatott áramköröket gyárt, illetve műszaki és egyéb szolgáltatásokat nyújt.
- 9) A Continental-csoport 2008-ban Magyarországon elért – szűkített – nettó árbevétele eléri a kétszázmilliárd forintot.

Brose

- 10) A Brose a németországi Brose-csoport része és kizárólagos tevékenysége a hűtőventillátor-modulhoz szükséges elektromos vezérlőegység gyártása, amelyet kizárólagos vevőjének, a Brose Berlin részére szállít. A Brose Berlin a beszállított árut alkatrészként építi be végtermékébe, a hűtőventillátor-modulba, amelyet az autógyárak közvetlen beszállítóinak, vagy közvetlenül az autógyártóknak értékesíti.
- 11) A Continental-csoport 2007-ben a teljes (globális) elektromos motor és hűtőventillátor üzletágát értékesítette a Brose-csoport részére. A megállapodást az Európai Bizottság, mint közösségi méretű összefonódást jóváhagyta.¹ A jelen kérelem tárgyát képező ügylet a hűtőmodulhoz szükséges elektronikus vezérlőegység tekintetében gyakorlatilag a korábbi világméretű ügylet visszaállításának minősül. Kérelmező előadása szerint minderre a gazdasági válság következtében végbemenő folyamatok következtében volt szükség.
- 12) A Brose 2008. évben elért – szűkített – nettó árbevétele meghaladja az 500 millió forintot.

3. Autóalkatrész-gyártás, hűtőrendszerek

- 13) Az autógyártás folyamata több lépcsőfokkal jellemezhető. A gépjárműveket autógyártó társaságok gyártják, amelyek a gyártással kapcsolatos egyes tevékenységeiket autóipari alkatrész-beszállítók részére szervezik ki. Az autógyártók közvetlen beszállítóit első fokozatú beszállítóknak (ún. „Tier-1” beszállítóknak) nevezik. A „Tier-1” beszállítók

¹ Lásd COMP/M.5039 számú ügyben hozott döntést.

beszállítóit „Tier-2” beszállítóknak, míg azok beszállítóit „Tier-3” beszállítókként jelölik és így tovább. Ezek a beszállítók tehát jellemzően vertikális kapcsolatban állnak egymással és az autógyártókkal.

- 14) Az autóiipari beszállítók a termékeiket elsősorban autógyártóknak, másrészt ezen gyártók alkatrészüzletága részére gyártják és szállítják. Ezek azonos termékek, azonban a két termékcsoporthoz tartozó eltér a gépjárműbe történő beépítés időpontja, mivel az első esetben a termékeket a gyártás folyamata során építik be a gépjárműbe, míg az utóbbi esetben a termékek pótalkatrészként kerülnek beszerelésre. Mindemellett jelen van, de jóval kisebb jelentőséggel bír a független alkatrészpiac ellátása is.
- 15) Az autóalkatrészek előállítására nagymértékben alkalmazkodik az autógyártás igényeihez, a termékek kereskedelmével kapcsolatban az Európai Unióban belül nincsenek vám, vagy egyéb akadályok. A termékek szállítása nagy távolságokra is gazdaságos lehet.
- 16) Az autógyártóknak történő beszállítással számos vállalkozás foglalkozik, ezekhez tartozik a Continental és a Brose-csoport is, illetve többek között a Robert Bosch GmbH, Gerlingen-Schillerhöhe, Németország (Bosch), a Denso Corporation, Kariya, Aichi, Japan (Denso), a Delphi Corporation, Troy, Michigan, USA (Delphi), a Magna International Inc., Aurora, Ontario, Kanada (Magna), Johnson Controls Inc., Milwaukee, Wisconsin, USA (JCI), az Aisin Seiki Co. Ltd., Kariya, Aichi, Japan (Aisin), a Lear Corporation, Southfield, Michigan, USA (Lear), a Faurecia S. A., Nanterre, Franciaország (Faurecia), a ZF Friedrichshafen AG, Friedrichshafen, Németország (ZF), a Valeo S. A., Paris, Franciaország (Valeo), TRW Automotive Inc., Livonia, Michigan, USA (TRW), a Visteon Corporation, Van Buren Township, Michigan, USA (Visteon).
- 17) A modern autógyártásban számos területen használatosak az elektronikus vezérlőegységek, amelyek az autók többféle rendszerét üzemeltetik. Ezen belül elkülönült csoportot képez a karosszériaelektronika, ám ezen csoportban is elkülöníthetők a központi vezérlőegységek, az ülés vezérlőegységek, vagy pl. a hűtés vezérlőegységek.
- 18) Az autóalkatrészek speciális csoportját képezi a hűtőventillátor-modul, amely a belsőégésű motorok hűtését szolgáló berendezés része, a vízű hűtővel üzemelő rendszert vezérlő és irányító egység. A hűtőmodulok része a ventilátor, a ventilátor meghajtását szolgáló elektromotor, az elektronikus vezérlőegység és a ventilátor, a motor és az elektronikus vezérlőegység összekötésére szolgáló keret. A kérelmező előadása szerint a modulok könnyűek (jellemzően műanyagból készülnek) és viszonylag kis méretű alkatrészek, ezért

szállítási nehézségek nem állnak fent. Földön, vízen, levegőben egyaránt könnyen és költség-hatékonyan szállíthatóak.

- 19) A kérelmező a kérelméhez csatolt összefonódási űrlap mellékleteként (lásd Vj-10/2010. Űrlap F/16. melléklet) az elektronikus hűtőventillátor-modulok gyártása körében a Brose mellett megjelölte többek között a Bosch, a NIDEC, a GATE és a Faurecia vállalkozásokat, mint tényleges piaci szereplőket. Kérelméhez csatolt űrlap egyéb részében ezen szereplőket potenciális, a piacra könnyen belépni képes szereplőként jellemezte, tényleges versenytársként megjelölve a Lumberg Connect GmbH-t.
- 20) A kérelmező előadása szerint az autógyártók különösen tájékozott, professzionális vevők, melyek igen erős tárgyalási pozícióval rendelkeznek és „diktálni” képesek a beszállítóik részére. Ez különösen megmutatkozik abban, hogy a vonatkozó specifikációkat az autógyártók és nem a beszállítók határozzák meg. A szállítási szerződéseket tenderkiíráshoz hasonló versenytárgyalásos eljárás útján kötik meg, mely esetben egyidejűleg több szállítótól is árajánlatokat szereznek be. A beszállítási szerződések jellemzően több éves időtartamra köttetnek.
- 21) Kérelmező előadta továbbá, hogy 2004 és 2008 között az EK piacon a hűtőventillátor modul árak erősen csökkentek, ami léginkább annak tudható be, hogy e termékek gyártásához szükséges technológia és a felhasznált alapanyagok immár általánosan hozzáférhetőek, a vonatkozó szabadalmi oltalmak lejártak és ezzel párhuzamosan a termelési költségek is csökkentek. Ebből következően a fenti időszakban erős verseny alakult ki.

II.

A döntés

1. Az engedélykérési kötelezettség

- 22) Az 1) pont szerinti részvény adásvétel – a Temic-nek a Brose által gyártott termékek előállításához szükséges eszközök, mint vállalkozásrész feletti irányításszerzése – a Tpvt. 23. § (1) bekezdés b) pontja alapján vállalkozások összefonódásának minősül.
- 23) Az összefonódással érintett vállalkozás-csoportok (a Tpvt. 26. § szerint a Continental-csoport és a Brose) – Tpvt. 27. § (2) bekezdése szerint számított – együttes nettó árbevétele meghaladta a tizenötmilliárd forintot, ezen belül mindkettőé külön-külön az

500 millió forintot. Ezért a kérelmezett összefonódáshoz – a Tpv. 24. § (1) bekezdése alapján – a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.

2. Az engedélyezés

- 24) A Tpv. 30.§ (1) bekezdése alapján az engedély iránti kérelem elbírálásakor mérlegelni kell az összefonódással járó előnyöket és hátrányokat. Ennek során vizsgálni kell többek között az érintett piacok szerkezetét; az érintett piacokon fennálló vagy lehetséges versenyt, a piacról történő kilépés költségeit, kockázatait, valamint műszaki, gazdasági és jogi feltételeit. Vizsgálati szempont továbbá az érintett vállalkozások piaci helyzete, gazdasági és pénzügyi képessége és az összefonódásnak a szállítókra, az üzletfelekre és a fogyasztókra gyakorolt hatása. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon (14. §), különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.
- 25) Adott összefonódás versenyre gyakorolt hatásainak elemzése érdekében szükséges vizsgálni a Tpv. 14. §-a alapján érintett áru- és földrajzi piacokat. Ebben a tekintetben az érintett piac elemzési körébe tartozik minden, az összefonódásban közvetlenül vagy közvetve résztvevő vállalkozás által értékesített áru és az értékesítéssel érintett földrajzi terület. Az összefonódás engedélyezhetőségének vizsgálata körében ugyanakkor részletes elemzést jellemzően azon érintett piacokon kialakuló versenyhatásokat szükséges elvégezni, amelyek az összefonódással járó piaci struktúraváltozás körében érintettek valamely formában.
- 26) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján a Versenytanács az engedélyezés feltételeinek elemzése során az összefonódás horizontális-, vertikális-, portfólió- és konglomerátum hatásait vizsgálja, amelyet a saját több éves gyakorlatát tükröző a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2003. számú Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) mutat be részletesen.
- 27) A kérelmező által előadottak szerint lehető legszélesebb értelemben az autóalkatrész-gyártók között zajlik verseny az autógyártók megrendeléseikért, közvetlenül (Tier 1 – lásd 13. pont) vagy közvetve, ám ezen a tág kategórián belül számos szegmens különíthető el. Ilyen többek között a hűtőventillátor modulok előállítására, vagy jelen fűzési szempontjából

legszűkebb lehetséges érintett termékpiacnak tekinthető hűtőmodulokba épített elektronikus vezérlőegységek piaca. A Versenytanács álláspontja szerint azonban jelen összefonódás értékelése szempontjából nem szükséges az érintett piac meghatározásáról dönteni, tekintettel arra, hogy versenyre gyakorolt káros hatás – a lent kifejtettek szerint – nem valószínűsíthető.

- 28) A hűtőmodulokba épített elektronikus vezérlőegységek gyártása, mint a lehetséges legszűkebb érintett termékpiac tekintetében az összefonódás kizárólag vertikális hatással jár: az autóalkatrész gyártáshoz kapcsolódó beszállítói lánc adott szintjén a Continental-csoport egy szinttel tovább lép, ám továbbra is a Brose csoport kizárólagos beszállítója marad (lásd 10. pont). Ebben az értelemben olyan változás nem történik, amely a verseny tekintetében káros hatásokkal járhatna – a Brose- és a Continental-csoport közötti beszállítói kapcsolat a vertikum egy másik szintjén működik tovább.
- 29) Az összefonódással érintett termékpiac tágabb meghatározása – lásd 27. pont – esetén sem azonosítható az összefonódással járó káros vertikális hatás az előzőek szerint. Ezen tágabb értelemben vett lehetséges érintett piacok tekintetében ugyanakkor látszólag számolni lehet horizontális hatással is, hiszen a kérelmező előadása szerint a Continental és a Brose egyaránt jelentős szereplője az autóalkatrész gyártásnak. Valójában ugyanakkor ebben az értelemben sem okoz az összefonódás érezhető változást a piacon, hiszen a Brose-csoport csupán egyetlen – a beszállítói lánc adott szintjén elhelyezkedő – alkatrész gyártását adta át a Continental-csoportnak, ám az autóalkatrész gyártás piacán eggyel feljebb elhelyezkedő beszállítói szinten – azon belül a hűtőmodul előállításának területén is – megmarad a piacon.
- 30) A kérelmező által előadottak szerint (lásd 16. és 19. pontok) az érintett termékpiacon számos, globálisan működő vállalkozás működik, amelyek között több jelentős Európán kívüli vállalkozás is található. A verseny földrajzi értelemben így nyilvánvalóan tágabb területet érint, mint Magyarország, sőt feltehetően európai méreteken is túlnyúlik, és a világpiacon zajlik. A Versenytanács – figyelemmel a fentiekre – nem tartotta ugyanakkor szükségesnek, hogy a földrajzi piac tekintetében állást foglaljon.
- 31) A Versenytanács értékelése szerint a kérelmezett összefonódással érintett egyik lehetséges érintett piac meghatározása tekintetében sem lehetett a versenyre káros – horizontális, vertikális, portfólió- vagy konglomerátum – hatásokat azonosítani. A Versenytanács a kérelemben előadottak alapján – figyelemmel a Közleményben

foglaltakra – arra a következtetésre jutott, hogy az összefonódás nyilvánvalóan nem megtagadható.

- 32) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában az összefonódást engedélyezte.
- 33) A Versenytanács alkalmazta a Tpv. 63.§ (3) bekezdés ac) pontját, amely szerint a határozatot 45 napon belül kell meghozni, amennyiben az engedély a Tpv. 30.§ (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg.

III.

Eljárási kérdések

- 34) A Tpv. 63. § (3) bekezdése ac) pontjának alkalmazásából következőleg az eljárási díj megfizetéséről nem kellett rendelkezni, mert a kérelmező a Tpv. 62. § (1) bekezdése szerinti négymillió forintot előzetesen leróta.
- 35) A Versenytanács határozatát – a Tpv. 73. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül hozta meg.
- 36) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. március 29.

dr. Gadó Gábor s.k.
versenytanácsstag

dr. Szántó Tibor sk.
előadó versenytanácsstag

dr. Miskolczi Bodnár Péter s.k.
versenytanácsstag